

Lovforslag nr. L 173. Fremsat den 21. januar 1987 af arbejdsministeren (Henning Dyremose)

Forslag

til

Lov om fremme af overskudsdeling

§ 1. Lønmodtagere og arbejdsgivere, der er omfattet af § 2 i lov om Arbejdsgivernes Elevrefusion, kan skriftligt aftale, at der ydes en andel af virksomhedens overskud til lønmodtagerne i virksomheden på de vilkår, der er fastsat i denne lov.

§ 2. Overskudsandelene udbetales ikke til lønmodtagerne, men anbringes i danske aktier eller anpartar i anpartsselskaber, herunder i investeringsforeningsbeviser, efter lønmodtagerens anvisning.

§ 3. Staten betaler en skattefri præmie til lønmodtageren på 25 pct. af beløb op til 3.000 kr. årligt, der er anbragt efter reglerne i § 2.

Stk. 2. Præmie til lønmodtagerne på en virksomhed kan dog højst betales af et beløb svarende til virksomhedens skattepligtige indkomst for det indkomstår, udlodningerne vedrører. Hvis de udloddede beløb overstiger den skattepligtige indkomst, nedsættes præmien til de enkelte lønmodtagere forholdsmæssigt.

Stk. 3. Arbejdsministeren fastsætter regler for beregning og udbetaling af præmie.

§ 4. Et beløb, der er anbragt efter reglerne i § 2, kan ikke udløse andre former for statslige præmier end nævnt i § 3 eller udløse skattebegunstigelser efter § 7 A i ligningsloven eller efter § 16 i lov om særlig indkomst-

skat eller efter pensionsbeskatningsloven.

§ 5. Aktiverne er bundet i 7 år på de vilkår, der er angivet i stk. 2-8.

Stk. 2. Lønmodtageren kan ikke overdrage, pantsætte eller på anden måde råde over aktiverne før 7 år efter udløbet af det kalenderår, hvor erhvervelsen har fundet sted.

Stk. 3. I samme tidsrum kan der ikke foretages udlæg eller arrest i aktiverne.

Stk. 4. I tilfælde af konkurs frigives aktiverne.

Stk. 5. Afgår lønmodtageren ved døden i bindingsperioden, ophører bindingen pr. dødsdagen, og aktiverne frigives til den, der ifølge skifteudskrift er berettiget.

Stk. 6. Aktiverne kan kræves frigivet, hvis de inddrages under skifte af ægtefællers fællesbo, eller hvis lønmodtageren udvander.

Stk. 7. Til sikring af bestemmelserne i stk. 1-6 skal aktiverne anbringes i et pengeinstitut eller en investeringsforening, efter regler fastsat af arbejdsministeren.

Stk. 8. Arbejdsministeren kan fastsætte regler, hvorefter lønmodtageren uanset bestemmelsen i stk. 2 kan ombytte aktiverne.

§ 6. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Stk. 2. Præmier for overskudsandele, der helt eller delvis vedrører kalenderåret 1987, kan først udbetales efter den 1. januar 1988.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

Udbredelse af overskudsdelingsordninger og spredning af den individuelle ejendomsret til virksomhederne hører til vor tids mest afgørende og følsomme spørgsmål.

Regeringen har noteret sig, at der i erhvervslivet gennem det sidste par år har været stærk vækst i indførelsen af overskudsdelingsordninger, men også at mange virksomheder endnu står tøvende over for disse ordninger.

Regeringen ønsker derfor ved en reform at give en kraftig tilskyndelse til en yderligere udbredelse af overskudsdelingsordninger og derved til en spredning af den individuelle ejendomsret i virksomhederne og en styrkelse af lønmodtagernes tilhørsforhold til de enkelte arbejdspladser.

Regeringens reformtanke er båret af et ønske om at nedbryde utidssvarende og kunstige skel mellem virksomhederne og lønmodtagerne. Ved at styrke medarbejdernes engagement i virksomhederne i form af medeje og medansvar øges lønmodtagernes interesse for virksomhedernes liv til gavn for produktionen og det danske samfund. Regeringen ønsker hermed at fremme systemer, hvor lønmodtagernes gode indsats belønnes samtidig med, at systemerne bygger på det enkelte individ i den enkelte virksomhed ud fra en erkendelse af, at lønmodtagerne og virksomheden har sammenfaldende og ikke modstridende interesser.

Regeringens lovpakke om overskudsdeling er opbygget som en række tilbud, som virksomheder og lønmodtagere kan vælge mellem, ved indførelse af overskudsdeling i virksomhederne.

Efter lovforslaget kan arbejdsgiverne og lønmodtagerne på det private arbejdsmarked enten kollektivt eller individuelt aftale, at der kan ydes en andel af virksomhedens skattepligtige overskud til lønmodtagerne. Overskudsandelene anbringes i danske aktier, anpartar eller investeringsforeningsbeviser.

Virksomheden har fradragsret for det udloddede beløb i den skattepligtige indkomst. Overskudsandelene beskattes hos lønmodtagerne, men ved at vælge denne overskudsdelingsordning får de en statspræmie på 25 pct. af op til 3.000 kr. til nedbringelse af skatten. Aktiverne bindes i 7 år og kan herefter afhændes skattefrit for lønmodtagerne.

Dette forslag skal ses som en parallel til det samtidig af skatteministeren fremsatte forslag om at hæve den afgiftsfrie bundgrænse til 6.000 kr. for medarbejderaktier m.v. efter § 16 i lov om særlig indkomstskat.

For en række virksomheder kan det på grund af ejerformen eller af andre grunde være vanskeligt eller mindre hensigtsmæssigt at foretage udlodninger af medarbejderaktier i egen virksomhed.

Bortset herfra kan disse virksomheder være lige så interesserede som andre i at indføre en overskudsdelingsordning.

Regeringen vil gerne understøtte disse virksomheder i deres bestræbelser, men dog på betingelse af, at ordningen tilrettelægges således, at lønmodtagerne på anden måde får medejendomsret til erhvervslivet, nemlig gennem investering i aktier, anpartar og investeringsforeningsbeviser.

Denne form for overskudsdeling opstiller tillige et attraktivt alternativ til overskudsdeling med kontante udlodninger. Samtidig tilgodeser lovforslaget muligheden for, at ordningerne kan indgå som forhandlingselement for aftaler mellem virksomhederne og de ansatte.

Nedenfor er vist de økonomiske virkninger for henholdsvis lønmodtageren, virksomheden og staten dels af, at lønmodtageren opsparer et beløb på 3.000 kr. henholdsvis efter § 16 i lov om særlig indkomstskat og efter denne lov, dels af, at der udbetales 3.000 kr. kontant. Der forudsættes en skatteprocent på 50 for både lønmodtageren og virksomheden.

| | Lønmodtageren betaler kr. | Virksomheden betaler kr. | Statens provenutab kr. | Bindingsperiode |
|---------------------------------------|------------------------------|-----------------------------|---------------------------|-----------------|
| § 16 i lov om særlig indkomstskat ... | 0 | 1.500 | 1.500 | 7 |
| Lov om fremme af overskudsdeling.. | 750 | 1.500 | 750 | 7 |
| Kontant | 1.500 | 1.500 | 0 | 0 |

Økonomiske konsekvenser

På grundlag af bl.a. redegørelsen af juni 1986 fra embedsmandsudvalget om frivillig overskudsdeling kan det meget groft skønnes, at 10 pct. af de privat ansatte lønmodtagere eller ca. 150.000 i dag har en eller anden form for overskudsdeling. Disse 150.000 lønmodtagere og deres arbejdsgivere vil skulle tage stilling til, hvilken form for overskudsdeling de vil anvende for fremtiden.

Hvis det antages, at op imod 50.000 lønmodtagere vil benytte sig af lovens ordning, vil statens provenutab herved udgøre ca. 40 mill. kr. årligt.

Administrative konsekvenser

Der vil blive tilrettelagt en så billig og hensigtsmæssig administration af loven som muligt. Der vil herved navnlig blive lagt vægt på, at man i størst muligt omfang udnytter eksisterende indberetnings- og udbetalingsystemer.

Det skønnes, at der vil blive tale om udgifter til etablering og drift af loven på ca. 5 mill. i 1987. Administrative omkostninger på længere sigt vil afhænge af ordningens udbredelse.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til §§ 1-3

Det foreslås, at der kan aftales overskudsdelingsordninger, hvorefter overskudsandelen bindes i de nævnte aktiver for en periode af 7 år.

Det er hele overskudsandelen, der skal bindes, og da overskudsandelen er skattepligtig indkomst for lønmodtageren, yder staten til gengæld i forbindelse med udbetalingen en skattefri præmie på 25 pct. af beløb op til 3.000 kr. til nedbringelse af skatten.

Efter forslaget er det parterne selv, der fastlægger det nærmere indhold af overskudsdelingsordningen både med hensyn til hvilket overskudsbe- greb, der lægges til grund og med hensyn til hvor

stor en del af overskuddet, der skal udbetales.

Det vil formentlig være praktisk, at arbejdsgive- ren sender beløbet til et pengeinstitut m.v. som køber de værdipapirer, lønmodtageren ønsker.

Der gælder alene den begrænsning, at der højst kan betales præmie af et beløb svarende til virksomhedens skattepligtige indkomst. Hvis den skattepligtige indkomst er 1 mill. kr. og der udloddes 2 mill. kr., får den enkelte lønmodtager således ned- sat præmien til 12,5 pct.

Til § 4

Det er ikke hensigten, at begunstigelserne efter de forskellige overskudsdelingsordninger skal kunne lægges sammen ved f.eks. at kombinere reglerne for medarbejderaktier efter § 16 i lov om særlig indkomstskat med lovens regler. Derimod er § 4 ikke til hinder for, at en virksomhed udlodder flere beløb efter forskellige regler, f.eks. 3.000 kr. efter denne lov og 6.000 kr. efter lov om særlig ind- komstskat.

Til § 5

Det er et hovedsyn bag loven, at overskudsan- delene skal investeres aktivt og ikke kan frigøres før efter bindingsperioden på 7 år. Omvendt vil det være meget ønskeligt, hvis lønmodtageren også i bindingsperioden har mulighed for til stadighed at sikre sig den form for aktiv placering, som han eller hun finder mest hensigtsmæssig. Det foreslås derfor, at der kan gives adgang til at sælge de op- rindeligt erhvervede aktiver mod at provenuet an- bringes i andre aktiver omfattet af loven. Det er dog en forudsætning for sådanne regler, at det kan ske på en administrativ overkommelig måde, her- under at der kan sikres den fornødne kontrol med, at kravet om binding efterleves.

Reglerne for binding svarer i øvrigt til gælden- de regler i andre love.